

[Socialministeren.]

ved at sætte Lønnen ned, bliver ikke en Gang hos disse. Den vil paa Grund af den indbyrdes Konkurrence i mange Tilfælde blot føre til lavere Priser med den Virkning, at Initiativet gaar i Staa: det kan ikke betale sig at sætte Produktionen i Gang, Depressionen forøges ogsaa ad den Vej.

Vi kan altsaa ikke formindske Konjunktur-Arbejdsløsheden ved Lønnedsættelse. Det er heller ikke den almindelige Opfattelse hos moderne Nationaløkonomer, hvad man skulde tro, naar man kun læste Bladene. I en Artikel i „International Labour Review“ for Juli Maaned i Fjor skriver Professor Warming ud fra samme Tankegang følgende — jeg beder om Tilladelse til et Par korte Citater —:

„I et enkelt Foretagende eller i et enkelt Land synes det, som om en Reduktion af Lønningerne vil være et Middel til at genoprette Ligevægten. Thi ved at tage det første Skridt hen imod at reducere Lønningerne og derigennem at blive i Stand til at producere Varer billigere vil det være muligt at faa fat i Ordre, som ellers vilde være gaaet til Konkurrenterne. Men hvis denne Udvikling tvinger de konkurrerende Bedrifter eller Lande til at reducere Lønningerne i samme Hensigt, har ingen sikret sig Ordre paa den Maade. Det maa i Virkeligheden stilles op som et Spørgsmaal, hvorvidt en saadan Politik vilde tendere til at skabe Arbejde. Vil den ikke snarere formindske den Mængde Arbejde, som er forhaanden, ved at forlænge Depressionsperioden?“

Det er netop det, vi har set, og set alle Vegne.

I en Artikel i Gads Danske Magasin om Tilpasning udtrykker han det samme:

„Med den største Bekymring har jeg set de Bestræbelser, der for Tiden udfoldes i Ind- og Udland for at imødegaa den herskende økonomiske Depression; de gaar nemlig i den stik modsatte Retning af den, jeg vilde anbefale. Man vil ordne Sagerne ad negativ Vej, man vil indskrænke og spare, nedsætte Lønninger, Skatter, Takster o. s. v., standse offentlige Byggeføretagender og Vejarbejder m. m. Ved alt sligt gør man kun Depressionen værre; der bliver endnu mere Mismod, endnu mere Stilstand og Arbejdsløshed, fortsat Prissfald, endnu flere Fallitter og Tvangsauktioner o. s. v.“

Er det ikke det, vi ser rundt omkring, og som vi hertjemme i de senere Aar har kæmpet imod?

Og ganske samme Opfattelse nærer

den kendte Professor Ohlin. I den Pjece, han har udgivet, der hedder: „Sæt Produktion i Gang!“, siger han:

„I Virkeligheden bekræfter Erfaringerne fra mange Lande og mange Tidspunkter Rigtigheden af denne Sætning: Overvindelse af en Lavkonjunktur sker, naar Lønningerne har naaet Bunden, og foregaar samtidig med en stigende Tendens hos disse.“

Det er ogsaa bekendt, at Professor Keynes i England og en Række andre Nationaløkonomer er af samme Opfattelse efter at have set Udviklingen i de senere Aar, at det er Priserne, der efterhaanden maa tilpasse sig til Lønningerne og ikke omvendt, hvis vi skal komme ud af Depressionen. En saa berømt Nationaløkonom som Pigou mener i og for sig det samme. Han mener, at til Trods for alle de Kræfter, der modvirker Tilpasningen og hemmer Beskæftigelsesforøgelsen ved en Lønsænkning, kan denne alligevel blive saa stor, at Arbejdsløshed undgaas, men, føjer han til, i saa Fald maa man ogsaa forudsætte Muligheden af negative Lønninger. Han mener altsaa ikke, at man kan garantere Konjunktur-Arbejdsløshedens Ophør, uden at man maa regne med den Mulighed, at Lønningerne bliver ved at gaa saadan ned, at det til sidst bliver nødvendigt, havde jeg nær sagt, at Arbejderne maa betale for at komme til at bestille noget. Og naar Virkningerne af en Lønnedsættelse i Depressionsperioderne som Middel mod Konjunktur-Arbejdsløshed er saa usikker, at alle disse anerkendte Nationaløkonomer falder tilbage paa saa horrible Forudsætninger som, at man vil ende med, hvis man skal bekæmpe Arbejdsløsheden, at Arbejderne maa arbejde gratis, saa er det efter min Formening en meget farlig Vej at slaa ind paa, ogsaa for Fagforeningerne, at søge at løbe om Kap i Lønnedsættelsen med stadig faldende Priser, for de vil blive ved at falde, saa længe man ikke opretholder Lønnen.

Jeg tror derfor, man kan sige, at der i Øjeblikket er Enighed om, at Konjunktur-Arbejdsløsheden praktisk taget er uafhængig af Lønpolitikken. Heroverfor møder man altid med Professor Cassel. Hvor kan det nu være, at han indtager en Særstilling? Kan det skyldes, at han i sin Skribentvirksomhed tilsyneladende mere lægger Vægt paa at være Journalist i den konservative Presse end være ivrig efter at finde den objektive Sandhed? I hvert Fald har mange den Opfattelse, og det er vel ogsaa den, det skyldes, at han nyder mindre Anerkendelse i nationaløkonomiske Kredse og i sit